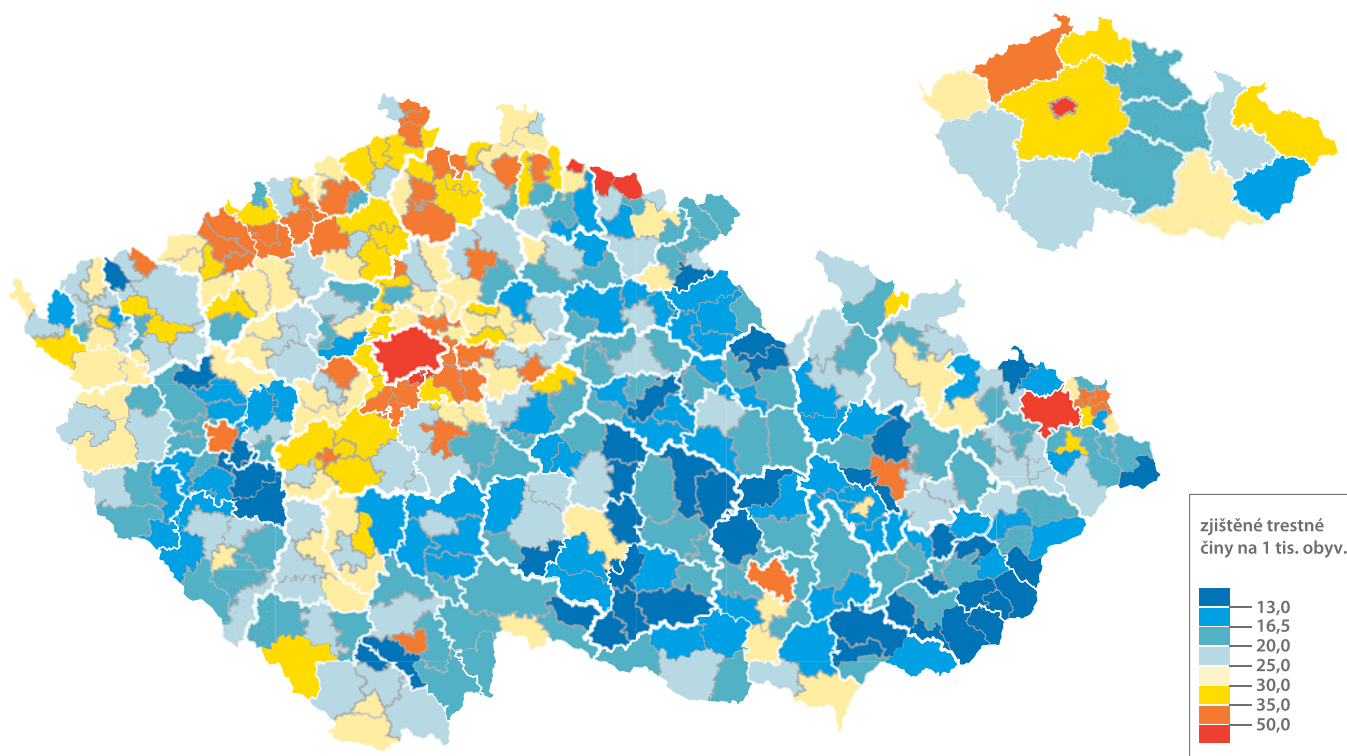

Pokles kriminality se zastavil

Rok 2011 přinesl především vlivem vzestupu násilných a mravnostních činů **obrat v dlouhodobém mírném poklesu zjištěné kriminality** v České republice.

Zjištěné trestné činy na 1 tis. obyvatel (průměr let 2010 a 2011)

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Dlouhodobě přibýlo sofistikovanějších forem hospodářské i majetkové kriminality. Opakovaná trestná činnost recidivistů se negativně projevuje i v nárůstu „vězeňské populace“. Intenzita kriminality se regionálně značně odlišuje, a to i podle různých druhů trestné činnosti.

V roce 2011 bylo na území České republiky zjištěno 317 177 trestných činů, meziročně o 1,2 % více. Proti roku 2000 byla intenzita kriminality o pětinu nižší. Za poslední dekádu šlo teprve o třetí meziroční růst kriminality.

Do vývoje zjištěné kriminality promlouvá mnoho faktorů. Dů-

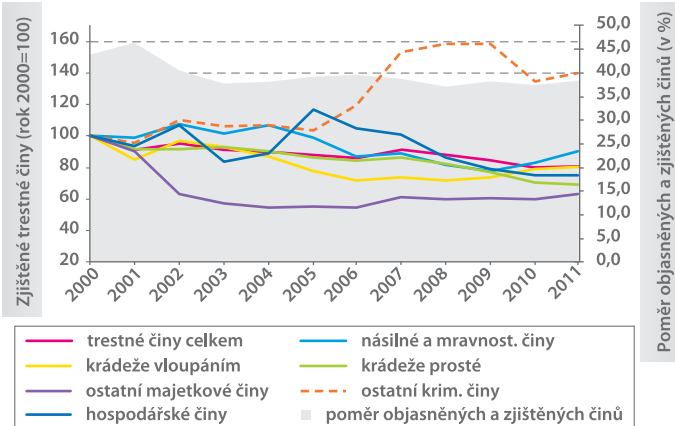
ležitou roli má trestní legislativa – vymezení okruhu trestných činů, vztah přestupků a trestných činů, nastavení výše trestů. Dále pak práce orgánů činných v trestním řízení – počet policistů „v terénu“, jejich kvalifikace a vzájemná spolupráce při odhalování stále sofistikovanějších forem hospodářské a majetkové kriminality, včetně organizovaného zločinu, rychlost práce justice. S tím vším souvisí i důvěra poškozených občanů v práci výše zmíněných institucí, která se projevuje např. ochotou nahlásit „drobný“ trestný čin. Nutno zmínit i vliv přetrvávající

tabuizace některých trestných činů, popř. nedostatečné ochrany jejich obětí (tzv. sekundární viktimizace – např. u domácího násilí). Nezpochybnitelné jsou také vliv aktuálního klimatu ve společnosti, zhoršená socioekonomická situace – přetrvávající relativně vysoká nezaměstnanost, pokles reálné kupní síly velké části populace, jakož i medializace nárůstu sociálního napětí v některých problémových městech či regionech. Dynamika celkového počtu trestných činů obecně souvisí také s nárůstem počtu obyvatel, především z řad zahraničních migrantů.

Vedle těchto obecných faktorů musíme zmínit další, které mohou vysvětlit i rozdíly kriminality na regionální nebo místní úrovni. Klíčovou roli zde hraje sociální složení obyvatel, vyšší úroveň vzdělanosti, nízká migrační fluktuace, fenomén rodáctví či religiozity. Ty totiž samy o sobě kriminalitu tlumí.

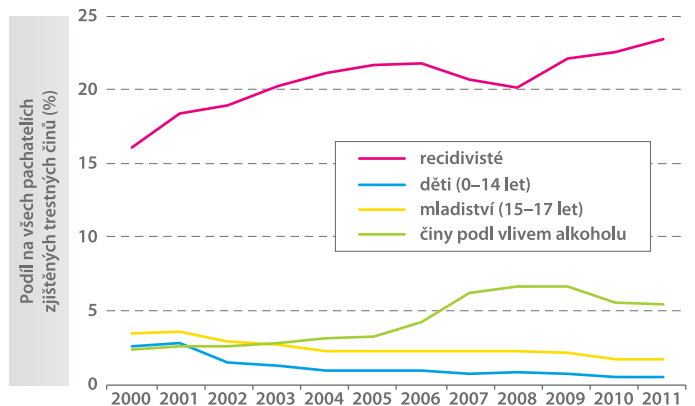
Komplexní podmíněnost kriminality ovlivňuje situace ve velkých městech s obvykle vyšší vzdělaností populace. Vlivem zvýšené anonymity zde dochází k poklesu obecné sociální kontroly. Na trestné činnosti se ale podílejí i krátkodobě pobývajícím obyvatelům – turistům

Graf 1 | Vývoj zjištěných trestných činů v ČR podle druhu

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Graf 2 | Vývoj podílu vybraných druhů pachatelů na celkových trestných činech v ČR

Zdroj: Policejní prezidium ČR

nebo lidé, kteří sem dojíždějí za prací či do škol, dále pak obtížněji kvantifikovatelné složky populace – nelegální imigranti a bezdomovci.

Poměření počtu trestných činů s trvale bydlícím obyvatelstvem má např. v Praze svá omezení podobně, jako i v jiných oblastech

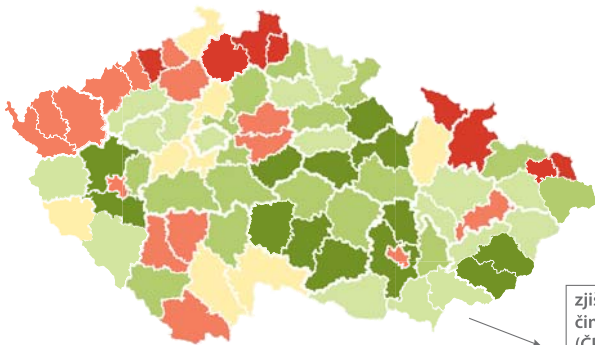
s intenzivním turisticko-rekreačním využitím (Krkonoše, jižní okolí Prahy). Jistou oporu pro z kvalitnění měření intenzit kriminality by v blízké budoucnosti mohly přinést definitivní výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 tříděné podle místa obvyklého pobytu obyvatel.

Z dalších vlivů, které na kriminalitu působí, nelze opomenout vliv preventivních opatření (např. kamerové systémy nebo obecněji například programy boje proti kriminalitě a sociálnímu vyloučení). Konečně kriminalitu jistě podněcují i horší fyzická kvalita bydlení, ale i kvalita,

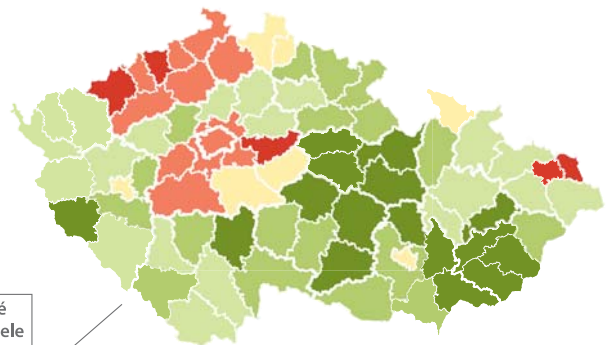
čistota a uspořádání veřejných prostranství (ulice, hřiště aj.). Na mnoho z těchto faktorů má vliv nejen celostátní, ale i regionální a místní politika.

Jiří Kamenický
oddělení svodných analýz ČSÚ

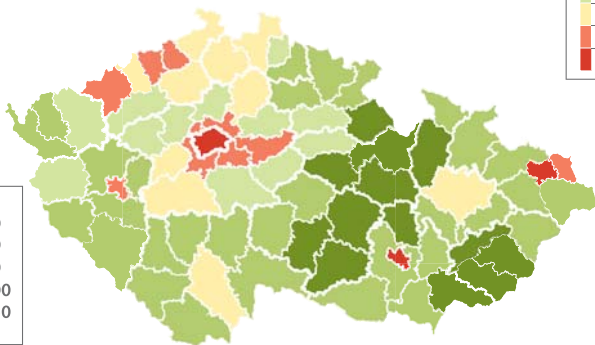
Násilná a mravnostní kriminalita, 2011 (na 1 tis. obyvl.)

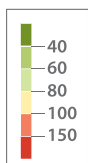
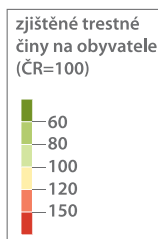
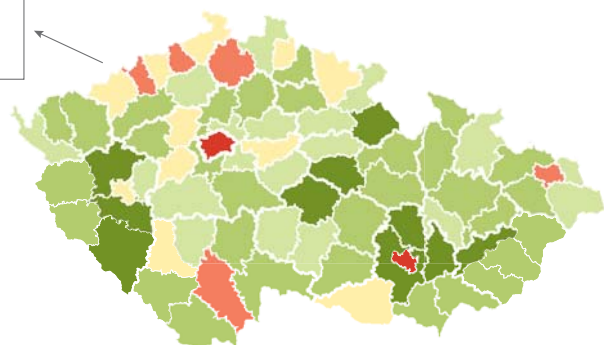
Krádeže vloupáním, 2011 (na 1 tis. obyvl.)

Prosté krádeže, 2011 (na 1 tis. obyvl.)

Hospodářská kriminalita, 2011 (na 1 tis. obyvl.)

Zdroj: Policejní prezidium ČR